

Szemelvények a német velőtlen költészet mesterműveiből

Győrei Zsolt fordításában

CHRISTIAN MORGENSTERN

a német velőtlen költészet (Unsinnspoesie) atyamestere egy remek képpel hívta fel magára a figyelmet, amikor a világ szemléletének új lehetőségeként a lengedezést javasolta egy bitófán. „A bitóról másnak látszik a világ, s mindenki más dolgokat lát meg benne, mint mindenki más” – írta verseskönyve bevezetőjében. Az így megtapasztalt panoráma hamar hangolta az eredetileg kocsmái kabarének indult Bitódalokat (1905) filozofikussá és fanyarrá. Ezt a hangot erősítik a későbbi kötetek: a Palmström (1910), és a költő egyáltalán nem bitó általi halála (1914) után a hagyatékban maradt versekből összeállított Palma Kunkel (1916) és a Ginggan (1919) is. Jelen fordítások e három ciklus némely versének magyarításai, illetve (A letészett lant esetében) átköltései.

Zabhegyezés

(Das böhmische Dorf)

Palmström s egy bizonyos von Korf ur a
cseh Kukutyinba megy, s ez oly fura,

minthogy ott végig zabot hegyeznek.
Vajon miért? Palmström nem fejtí ezt meg.

Von Korf úr is (ki csak a rím miatt
kísérte el) tanácstalan maradt.

De látva, a hegyes zab halmaza
mi szép – barátunk vígan tart haza.

Napló fölött meghatva visszanez:
„Megint egy élmény! Oly édes, mint a méz!”

Szobrászkodás

(Bildhaurisches)

Palmström a dunnájából pehelybe
farag – márvány-impressziókat, úgymond.
Istent, embert, bestiát, szörnyü démont.

Könyékig tolja ihletett kezét be
a tollba, hátralép, úgy nézi onnét,
mit alkotott csapongó, szép szeszélye.

Fény s árnyék játékában földeregvé
feltűn Zeus, mulatt és hős levente,
tigrisfejek, puttók és bús Madonnák.

Sóhajt: ha egy szobrász ezt végbevinné,
oly klasszikus szépségeket lehelne,
melyek Rómát és Hellaszt túlragyognák!

Tükörképek között

(Unter Spiegelbildern)

Múlt éjjel, hogy jött az álom,
tódult körém sok tükörkép.
(Fék legyen fantáziádon,
el ne rántson dúlt ökörképp!)

Mit Természet s Ember ötle,
ott mind szembenéztem azzal.
Egy oroslán (gúzsba kötve) –
ezt küldte egy tükrös asztal.

Ám ne véld, hogy mindez, elmét
bántó kép csak *egyszer* borzolt:
egy nő feltűnt tízezerhét-
százszor és még ötvennyolcszor!

Volt egy lány is, eltakarva
földig érő, szőke hajjal,
mit erdőn futó patakra
fest a Hold, míg jó a hajnal.

Elég e tömegben átnézz,
s ing a megingathatatlan:
kint ki bámész, kint ki lángész,
megláttam, mit nyom a latban.

Önmagad pecsétje: fontold
jól meg, hogy ki vagy te s hol vagy;
ne bámuld a sanda foncsort,
nehogy szellemsorba sorvadj.

S ha hagynád, hogy felihassák
matt lapok a képed – úgy hagyd!
Nálam lesz majd az igazság,
mert a tükrök nem hazudnak.

A Korf-féle óra

(Die Korfsche Uhr)

A von Korf föltalálta óra
eszmeileg csöppet se passzív!
Van két (értsd: két!) pár mutatója,
és jár előre s élefasszív.

Ha kettőt mutat: tizet is,
ha nyolcat: másfelől a négyet.
Egy pillantás kell, tüzetes,
hogy az időt többé ne féljed.

E Janus-járásának hála,
a Korf-féle órán (mivel
éppen ezért lett föltalálva)
az Idő magát őrlí fel.

A szél füttyül

(Es pfeift der Wind)

A szél füttyül. De mit füttyül?
Bolondul, kergén görbe e dallam.
Egy kulcslyukon: hitvány, mütyür
sípján fúj bögve s halkan.

Az éj zokogja taktusát,
vízcseppek, mázsa súllyal –
ablakra hulló lassuság –
kopognak lázas ujjal.

A szél füttyül. Pár korcs elő-
ront – bög, vonyít a lárma.
A szél, a tiszta bölcselő
fittyet hány e világra.

A letészett lant

(Die weggerworfene Flinte)

Pálmonostorink, hogy est-tájt
künn a rónán dallva jár,
egy letészett
lantra lel.

Megválnál dallamkörétől
pöffedt mákgubóra ül,
martalékját
nézdeli.

Elmereng a csüggedón, ki
félreállt, és eldobá –
hó szivéből
szánja őt.

Fon füzért a nyakra, kulcsra:
rozmarint, arany kalászt,
irgalomfűt,
zöld babért,

majd az ekként ékesített
tamburát lerakja, hol
– úgy reményli –
ráakad

csüggeteg gazdája ismét,
kebléhez szorítja, és...
(... mint malomkő,
száll a hold...)